

Provinsiaalisuus kirjastotutkimuksessa

Montrealin kokouksessa IFLAn kirjastoteorian ja tutkimuksen jaosto järjesti avoimen kokouksen, jossa käsiteltiin kirjastotutkimuksen verkostoja. Mitä lie kukin odottanutkaan teemasta kuulevansa, niin kirjastotutkimuksen provinsiaalisuutta löysi itsensä pohtimasta.

Tohtori Patricia Layzell Ward oli kokousta varten tehnyt kyselytutkimuksen, johon vastauksia oli tullut vain vähän, pääasiassa läntisestä maailmasta. Kun läsnäolijat olivat paikkailleet omalta osaltaan laihaksi jäänyttä kyselysaalista, voitiin kuitenkin yhtyä Wardin analyysiin: Kirjastotutkijat ovat kaikkialla hyvin pieniä ryhmiä, he kommunikoivat kirjastotutkimuksen kysymyksistä pääasiassa keskenään, harvoin oman maansa rajojen yli, ja ovat näin itseasiassa varsin provinsiaalisia. He toimivat yliopistoissa, jonkin suuren kirjaston tutkimusosastossa tai konsulttifiirmissä.

Kokouksessa »paikatun» tiedon osalta haettiin, etteivät oman maan kirjastojärjestöt olleet tienneet heistä tai muistaneet heidän olemassaoloaan. Mikä siinä lienee provinsiaalisuutta? Brittiläiselle esitelmöitsijälle provinsiaalisuutta oli brittitutkijoiden tyytyväisyys omaseuraisuuteensa, jossa kommunikatio luistaa mukavasti; sitä ei sen sijaan ole kotoisten ongelmien tutkimus.

Tohtori H. Voos USAsta esitteli bibliometristä tutkimustaan kirjastoverkostojen tutkimuksen rakenteesta. Samantapaisten tutkimusteemojen bibliometriselle rakenteelle ominaista on kirjastotutkimuksen viiterakenteen yksitoikkoisuus ja naapuritieteiden kirjallisuuden käytön monipuolisuus ja vivahteikkuus. Voos arvioi tämän johtuvan tieteen siirtolaisuudesta: Muilta tieteenaloilta kirjastotutkimukseen siirtyvät tutkijat monipuolistavat viiterakenteita tuomalla yhteiseen käyttöön »kotitieteensä» lähteistön, mutta

sen uusintavaan käyttöön ei muista kirjastotutkijoista useinkaan ole. Voos aprikoi missä määrin kirjastotutkimuksen edistymisen on siirtolaisuuden varassa, koska siirtolaiset näyttävät jäävän uudella alallaan provinsiaalisiksi. Siinä he kommunikoivat pienessä piirissä keskenään eivätkä liiemmin hakeudu tieteellisiin kontakteihin yli rajojen.

Suurissa maissa, suurella kielialueella provinsiaalisuus tieteessä on oikeastaan itseriittoisuutta. Miten on pienillä kielialueilla?

Provinsiaalisuutta ei nähdäkseni ole se, että julkaisemme omilla kielillämme. Oman tieteenalan kielellisen ilmaisun ja omakielisen terminologian kehittäminen ja vaaliminen ovat aidosti tieteellistä toimintaa. Sen tulokset eivät sellaisenaan voi ylittää rajoja kovinkaan helposti. Rajat ylitetään muilla kielillä, mutta tieteellisen kommunikoinnin varmuus syntyy omakielisen täsmällisen ajattelun pohjalta.

Kenties on niin, että on onnellista tehdä tutkimustyötä pienellä kielialueella ja tieteenalalla, jolla omakielinen tieteellinen tuotanto ei vielä ole runsasta. Sitä varmemmin ainakin kirjallinen lähteistö avaa ikkunoita, ehkä oviakin rajojen yli. Lehtemme on omalta osaltaan pyrkinyt pitämään ikkunoita auki julkaisemalla maassamme vierailleiden tutkijoiden haastatteluja. Täällä tehdyn tutkimustyön tunnetuksi tekeminen vaatii omaa vientiä, julkaisemista ulkomailla. Siitäkin olisi pidettävä huolta.

Vaikka olosuhteemme itseasiassa estävät IFLAssa esillä olleen provinsiaalisuuden kehittymistä, ei meillä ole syytä vähätellä sen vaaraa. Jos se on itseriittoisuutta, ei siltä ilmenemismuotoja puutu tieteessäkään.

Tampereella 26. 10. 1982

Marjatta Okko